

Landsforeningen
LEV

KØBENHAVNS KOMMUNEKREDS

Nr. **2**

April 2016
28. årgang

I dette nummer bl.a.:

- Portræt af Anne Marie Hannberg • Lavuk Stjernen
- Musikteater på Fensmarks skolen • Nyt bosted i Ørestaden
- Københavns Mesterskaberne i bordfodbold

LEV Københavns Kommunekreds

B E S T Y R E L S E N

Formand	Danielle Pröschold, Tonemestervej 3, 2400 København NV Tlf. 40 13 70 16 . E-mail: danielle@proschold.dk
Næstformand	Annette-Marie Frimann Jensen, Hvedevej 32, 2700 Brønshøj Tlf. 38 89 20 23 / 22 56 11 37 . E-mail: amfrimannjensen@gmail.com
Kasserer	Eva Gjøe, Højmossevej 10, 2400 København NV Tlf. 39 66 18 56 / 26 82 79 33 . E-mail: gjoe@email.dk
Sekretær	Birte Lynghøj, Ole Borchsvej 18, 2500 Valby Tlf. 36 17 64 15 / 25 39 80 33 . E-mail: lyngjens@outlook.com
Bladsekretær	Egon Pedersen, Emdrupvej 139, 2400 København NV Tlf. 39 69 38 06 . E-mail: slet@kantorparknetten.dk
Webmaster	Per Jonasson, Panumsvej 21, 2500 Valby Tlf. 36 45 40 43 . E-mail: per@valby.eu
Bestyrelsesmedlem, HB-medlem og medlem af Handicaprådet	Steen Stavngaard, Monrads Allé 46, 2500 Valby Tlf. 36 46 37 83 . 30 66 65 96 . E-mail: ss@sag.dk
Bestyrelsesmedlem HB suppleant	Gitte Svarre Larsen, Holmbladsvænge 1, 1., 2300 København S Tlf. 20 74 27 63 . E-mail: louisemalene@webspeed.dk
Bestyrelsesmedlem	Vibeke Holscher, Apollovej 18, 2720 Vanløse Tlf. 28 91 38 52 . E-mail: vh@nh-landskab.dk
Bestyrelsesmedlem	Eva Fryklund, Egholmvej 76, 2720 Vanløse Tlf. 28 30 39 19 . E-mail: evaovergaard@gmail.com
Suppleant	Per Tennberg . E-mail: pertennberg@hotmail.com
Redaktør *)	Lasse Rydberg, Borgmester Jensens Allé 31 A 2100 København Ø . Tlf. 35 38 46 90 E-mail: lasse-ellen@comxnet.dk
Revisor *)	Mogens Rasmussen, Dublinvej 4, 2300 København S Tlf. 61 79 98 94 . E-mail: dublinvej4@outlook.dk

* Er ikke medlemmer af bestyrelsen, men medlemmer af Kommunekredsen

I N D H O L D

Lederen - Af <i>Danielle Pröschild</i>	side 5
Fanebærer for folkeoplysningen. Portræt af Anne Marie Hannberg Af <i>Lasse Rydberg</i>	side 7
Om iværksættelse, samskabelse og tro på det man ved og vil. Om Lavuk Stjernen. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side 11
Bananrøg i forårsslys. Musikteater og Fensmarksskolen. Af <i>Lasse Rydberg</i> . . .	side 17
Generalforsamling i LEV København - en reportage. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side 21
Nyt bosted i Ørestaden. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side 27
LEVs Aftentelefon.	side 31
Københavns mesterskaberne i bordfodbold. Af <i>Niels Wester-Andersen</i>	side 33

ANNONCER, SATS OG TRYK

Rosengrenen ApS · Hovedgaden 8 · 8670 Låsby
Tlf. 86 95 15 66 · kl. 8.30-12.00 og 12.30-15.00 · Mail: info@rosengrenen.dk
– hvortil alle spørgsmål vedr. annoncer bedes rettet.

Udgivelsesplan

Her er der en oversigt over LEV Københavns udsendelser samt deadline for aflevering af stof. Tag denne plan med i jeres planlægning, så skaffer I jer adgang med oplysning om arrangementer og lign.

	Vi skal have dit bidrag senest
Blad nr. 3	10. juni 2016
Blad nr. 4	25. september 2016

Udgives
Ca. 19. august
Ca. 3. november

Lederen

Af Danielle Pröschold
formand for
LEV København

I slutningen af februar deltog jeg i afskedsreceptionen for direktør for Københavns Kommunes Socialforvaltning, Anette Laigård. Vi i LEV København har sat stor pris på vort samarbejde med Anette Laigård, som nu går på pension. Når vi henvendte os til hende, er vi altid blevet taget alvorligt og lyttet til. På vores møder fik vi både talt om aktuelle udfordringer og om ønsker for fremtiden. Vi byder den nye direktør for Socialforvaltningen Nina Eg Hansen velkommen og håber, at vi kan fortsætte det gode samarbejde.

Den 25. februar afholdt LEV København sin generalforsamling. I år havde vi inviteret KIFUs dansehold til at underholde os inden generalforsamlingen. Det var en fantastisk oplevelse. Alle danserne dansede det bedste de havde lært, det var bare flot. Efter en kort pause fik vi en lækker buffet før vi gik over til selve generalforsamlingen. Læs vores redaktør Lasse Rydbergs omtale af generalforsamlingen inden i bladet.

Jeg vil dog her lige nævne, at vi fik et nyt bestyrelsesmedlem Eva O. Fryklund. Vi ser frem til, at Eva, med et barn i skolealderen, kan hjælpe os med at få en bedre kontakt til børneskolerne. Vi sætter stor pris på, at det er lykkedes at rekruttere et ungt bestyrelsesmedlem. Det var på tide, at vi fik noget ungt blod tilført bestyrelsen for at supplere den gamle garde, som

bestyrelsen har bestået af i en del år. Ikke at jeg på nogen måde ønsker at tale dårligt om os gamle bestyrelsesmedlemmer, men vores kendskab til skoleområdet var efterhånden begrænset. Jeg byder Eva og resten af bestyrelsen velkommen til en ny bestyrelsesperiode.

Vi må se hvilke kampe, der skal tages på skoleområdet i fremtiden, det kan kun tiden vise.

Et andet aktuelt spørgsmål, der har vores bevågenhed, er:

Hvad sker der på førtidspensions- og kontanthjælpsområdet? Denne sag er på landspolitisk niveau og er en sag, der skal løftes i fællesskab.

Vores ydmyge håb er egentlig bare, at de unge bliver behandlet ordentligt. At de ikke ender i en kontanthjælpsklemme uden hverken tilbud eller midler at leve for.

Vores umiddelbare indtryk er, at Københavns Kommune behandler vores målgruppe så godt, de kan. Men vi er ikke helt overbeviste om, at det er det samme som, at alle trives og har et liv med indhold at stå op til hver dag.

Vi mener, at der fortsat er brug for LEV. Vi har langtfra vundet alle kampe, der er fortsat meget at slås for fremover.

Anne Marie Hannberg.

Fanebærere for folkeoplysningen

Anne Marie Hannberg - 26 år som leder af SUKA - en livsopgave

Af Lasse Rydberg

Høje Gladsaxe Torv skutter sig i sin gråhed indrammet af trappen til bagsiden af et indkøbscenter, en grå kirke og Grønnemoseskolens grå beton. Jeg skal besøge SUKA, som skal befinde sig et sted i det grå. Jeg går ind på skolen og overvældes af en lang vægdekoration skabt i små mosaiksten af Carl Henning Petersen, en af de helt store malere i moderne dansk kunst. Gemt væk i fjernhedens gråhed mødes man med måske et af den moderne danske kunsts smukkeste udsmykninger. Foran udsmykningen

møder jeg *Anne Marie Hannberg*, leder af SUKA, og der er absolut heller ikke noget gråt ved hende. Lige bag ved Carl Henning Pedersens mesterværk ligger der to små kontorer. Der holder SUKAs ledelse og administration til. Resten af SUKA er spredt ud over hele Storkøbenhavn.

SUKA oversættes til "Specialundervisning i Københavns Amt", for det kom undervisningstilbuddet til at hedde, da skolen i 1970'erne blev etableret som en aktivitet

Fortsættes side 8

under Fritidsloven som et tilbud til mennesker med udviklingshæmning. Der er sket meget i de forløbne 42 år. Amtet er nedlagt og fritidsloven blevet historie; men det hedder stadig SUKA, for ordet er blevet et begreb: Vi skal hen i *Sukaen* – SUKA har en sjæl, og den omdøber man ikke, når nu ordet rimer med "hvem kan...". Så ordet SUKA ved alle, hvad er uanset forandringer – Det er Handicap- og Specialundervisning i Storkøbenhavn – eller sagt med andre ord: Folkeoplysning for mennesker med udviklingshæmning. Suka har i dag også en mindre afdeling med undervisning for blinde og svagsynede.

Det særlige ved SUKA er ret meget, men først og fremmest at den er en af Danmarks meget få Folkeoplysningsorganisationer, der henvender sig til mennesker med udviklingshæmning. Det er på landsplan meget få, der har mulighed for at gå på "aften-skole", som det stadig bliver kaldt, selv om meget nu om dage sker i dagtimerne.

Anne Marie Hannberg fortæller: Hver morgen, når jeg er på vej til arbejde, tænker jeg, at jeg sidder på et af Danmarks mest privilegerede job – hver morgen er det en glæde at komme på arbejde. SUKA har en særlig sjæl, et sted der trækker, et sted mange glædes ved. "Vi skal i skole, vi skal have undervisning, vi skal udfordres". Anne Marie Hannberg siger: Jeg har set, hvor meget læring kan flytte den enkelte, hvilken udvikling den medvirker til, at udviklingshæmmede har lige så stor nysgerighed og behov for at lære som alle andre. Folkeoplysning er derfor i denne sammenhæng meget vigtig, fordi der ikke er andre steder at gå hen.

Anne Marie Hannberg er uddannet lærer og startede karrieren på en realskole. Allerede dengang blev hun spurgt, om hun ville undervise på nogle af SUKAs hold, og

hun sagde ja. Nogle år efter blev hun knyttet til SUKA som pæd.konsulent, og for 26 år siden overtog hun posten som skoleleder.

Det specielle ved SUKA i Folkeoplysnings sammenhæng er, at ressourcerne, der tildeles handicapundervisningen under denne lov, er noget større end til den almene undervisning. I Suka arbejdes der, hvor det er muligt også med at etablere dobbelt lærersystem, hvor man kan matche viden fagligt og didaktisk. Mange af SUKAs lærere bliver der år efter år. Flere har været der i mere end 30 år.

At være leder af SUKA er også at sikre, at der er forståelse for dens helt nødvendige tilstedeværelse indenfor Folkeoplysningsområdet. Det har Anne Marie Hannberg set ved på den ene side at gøre SUKA så attraktiv som muligt og på den anden side at placere sig selv og SUKA centralt i Folkeoplysnings centrale organisation, og ikke mindst få anerkendt SUKA i denne sammenhæng.

For Anne Marie Hannberg har det været vigtigt med en særlig indsats, at fastholde at alle har ret til at få et tilbud om undervisning og folkeoplysning. For at opnå dette, har hun engageret sig helt usædvanligt i handicappolitik og folkeoplysningspolitik. Der har været meget at kæmpe for og imod.

Eksempel 1: SUKA har oprindeligt sammen med andre undervisningsinstitutioner kunnet tilbyde kompenserende specialundervisning (undervisning der skal kompensere for handicapet). Det var en meget vigtig pointe ved amternes overtagelse af særforborgens institutioner, at der var skabt mulighed for at voksne med handicap hele livet kunne modtage denne særlige tilrettelagte undervisning. Denne undervisning, fortæller Anne Marie Hannberg, er faldet med 90% (når man ser bort fra den Særlige Tilrettelagte Specialundervisning / Ungdomsuddannelse). Kun en meget lille

del af SUKA tilbyder i dag kompenserende specialundervisning, der kan være mobility, dansk, regning m.m. Man må konstatere, at der generelt er sket en reducereing i undervisningstilbud til mennesker med handicap.

Eksempel 2: Anne Marie Hannberg er lige nu bekymret over, at læringsbegrebet smuldrer væk. Dette sker bl.a. fordi kommunerne med den nye vejledning i hånden ikke behøver at vælge et undervisnings-tiltag; men f.eks. et socialpædagogisk tilbud i stedet for.

SUKA har i dag 506 hold og næsten 2000 holdelever. Et stort katalog udsendes hvert år – ligesom vi kender det fra andre oplysningsforbund, der havner i vores postkasse.

SUKA løser desuden særlige opgaver ved siden af, som ikke tilbydes i kataloget, og som ikke kan komme ind under Folkeoplysningsloven. Det er opgaver, som handicappede efterlyser, og som botilbud o.a. ikke selv kan tilrettelægge.

SUKA skal, som alle andre oplysningsforbund, afsætte 10% af sit folkeoplysnings-tilskud til debatskabende aktiviteter. Det er midler, som de lokale LEV-kredse har glæde af. Hvert år står SUKA som arrangør af spændende debat- og temaaftener. SUKA kan spille en særlig rolle for dialogen på handicapområdet – og den har midlerne.

Der er noget at holde sammen på fra de to små kontorer bag Carl Henning Petersens mesterværk – og det kræver mere end normeret arbejdstid at få SUKA til at bevare sin særlige mission og sin sjæl.

Anne Marie Hannberg er fru Folkeoplysningen selv, som en meget erfaren deltager i processen om folkeoplysningens rolle og betydning; men også med en meget stor viden om og indsigt i lovgivningen, hvilket er nødvendigt for at sikre SUKAs overlevelse. Hun har været placeret centralt i folkeoplysningens særlige udvalg for specialundervis-

ning, har siddet i vigtige samråd og været skaber af det landsdækkende kontaktudvalg for kompenserende specialundervisning for voksne.

For Anne Marie Hannberg har det været en livsopgave. Hun har taget sin rolle som leder alvorligt og kæmpet for sagen, der er større end hende selv – en fanebærer for folkeoplysningens berettigelse og vigtighed, når det gælder mennesker med handicap.

I 2014 modtog Anne Marie Hannberg og SUKA som den første, den nystiftede Folkeoplysningspris på handicapområdet. På reolen på det lille kontor ser jeg, at der står andre priser.

EFTERLYSNING

Mennesker der har ydet noget særligt

I portrætserien om:

Mennesker der har ydet noget særligt overfor mennesker med udviklingshæmning uden offentlighedens opmærksomhed, efterlyser jeg forslag til en person du synes fortjener en portrætartikel.

*Det kan være en person med udviklingshæmning, en forælder, en søskende, en anden pårørende, en medarbejder, en frivillig... (personen skal agere i København). Skriv en mail til mig eller ring: lasse-ellen@comxnet.dk
Tlf. 35 38 46 90*

Venlig hilsen Lasse Rydberg, redaktør

Om iværksættelse, samskabelse og tro på det man ved og vil

En fortælling om et samværs- og aktivitetstilbud: Lavuk Stjernen

Af Lasse Rydberg

Fornylig deltog jeg som gæst ved en reception på Hotel- & Restaurantskolen i København. Man fejrede afslutning på et samarbejde mellem skolen og Lavuk Stjernen, det blev bl.a. til en kogebog – og en artikel her i bladet (Livretter til alle madelskere) og ydermere en artikel om en venskabsforening, der er iværksættende og aktiv samspillende med Center Lavuk Stjernen. Det blev til en opdagelse af Lavuk Stjernen, som vakte min nysgerrighed. Kogebogsprojektet var bare den tilfældige øjenåbner. Da jeg først

kiggede efter, så så jeg en virksomhed der er værd at fordybe sig i.

Tilbud til dem med svære handicap

Det der i første omgang fangede min interesse var, at Lavuk Stjernen er et tilbud til borgere, der har brug for et særligt tilbud, som vægter socialt samvær og aktivitet højt. Sagt mere direkte, et tilbud til mennesker med relativt svære handicap. Det andet,

Fortsættes side 12

der er interessant, er, at Lavuk Stjernen er en konstruktion af selvejende institutioner, altså ikke en kommunal drevet virksomhed.

En rejse i byen

Lavuk Stjernen består af fire selvejende samværs- og aktivitetstilbud for voksne mennesker med varige funktionsnedsættelser, der holder til i hvert sit hus i København, og med hver sin bestyrelse. Samlet hedder de Lavuk Stjernen og udgør et center, som har en samlende og koordinerende bestyrelse, med repræsentanter fra de fire bestyrelser. Skal man besøge Lavuk Stjernen, så bliver det en lille rundrejse i byen, men man kan starte med at besøge den lille del af virksomheden, der udgør staben, så det gør jeg og mødes med centerchef *Poul Anthonsen*.

Iværksættelse og kreativitet

Poul Anthonsen fortæller, at virksomheden blandt andet udsprang af Lavuk, da man centerdannede, og at man i princippet delte Lavuk op i den del, der varetog opgaver for børn og unge, og således relaterede til Børne- og ungeforvaltningen og den del, der varetog opgaver for voksne og relaterede til Socialforvaltningen. Navnet og således også symbolet (bomærket) Stjernen er fortællingen om, at en stjerne kan have mange takker. Det ligger i sig selv, at man i fremtiden måske skal løse flere opgaver, at der kan blive flere takker på stjernen. Hvorfor man har bevaret Lavuk navnet, selv om man ikke er en del af den Lavuk, vi almindeligvis kender, kan skyldes, at man har taget iværksættergenet med sig, man signalerer kreativitet og iderigdom som noget grundlæggende i virksomhedskulturen. Lavuk Stjernen omfatter følgende tilbud:

- Dagtilbuddet Lærkevej
- Dagtilbuddet Sønder Fasanvej

- Dagtilbuddet Strødamvej
- Dagtilbuddet Borgervænget

Tilbuddene relaterer hver især til borgere med forskellige særlige behov, man kan sige, at de i deres aktiviteter og tilbud kan specialisere sig, så de matcher det borgerne efterspørger både med hensyn til interesser men også deres behov for særlige tilbud.

Værdighed og praksis

I den virkelighed, vi befinder os i politisk lige nu, er der mange tegn på, at man er ved at ændre synet på de handicappede, man almindeligvis opfatter som de svageste. Kan de overhovedet udvikle sig? Kan de være til nytte på en måde? Kan det betale sig at tro på, at det kan gavne at iværksætte særlige (læs kostbare) tilbud til dem?

Lavuk Stjernen tager sig af netop mennesker som kan blive omfattet af dette ændrede menneskesyn. Hvordan arbejder man med denne virkelighed, hvad er stedets menneskesyn, spørger jeg. Poul Anthonsen viser mig værdigrundlaget for Lavuk Stjernen, og jeg ser et ord: TRO. Det handler ikke om noget religiøst, TRO ER DET VI VED; VI ER OG VIL – tro er med andre ord troen på, at alle mennesker kan udvikle sig uanset handicap. At få mulighed for at udvikle sig er det helt centrale i arbejdet, og dette skal ske gennem samvær og aktiviteter.

Under ordet *TRO* breder værdierne sig til ordene *Tillid, Respekt og Omsorg*. Det handler om at være nærværende som en nødvendighed for en respektfuld omsorg. Gensidig tillid er nødvendig for et konstruktivt samarbejde. Respekt er grundlaget for relationer til alle borgere, pårørende, kollegaer og bestyrelse. Opmærksomhed og imødekommenhed er nødvendig for den omsorg, man yder. Herfra kan man bevæge sig ud til de enkelte tilbud og se,

Social innovation og samskabelse

Hen i samtalen bliver det klart, at Lavuk Stjernen også er et sted, der udfordrer sin egen faglige praksis for at søge bedre løsninger på brugernes problemer. Det er det der omtales som social innovation, der også rummer kritik af egen faglighed. Som en kreativ iværksættende virksomhed, taler Poul Anthonsen også om samskabelse i praksis, der er mere end et samarbejde, og handler om lysten og evnen til at inddrage samarbejdspartnere. Det var netop i denne proces, jeg fik øje på Lavuk Stjernen, der involverer sig i meget spændende projekter. Kogebogen er omtalt, nu er man i gang på Statens Museum for kunst og også med at se livet gennem *en andens øje*, en fotografisk workshop.

hvordan værdigrundlaget konkretiseres, og møde mål, hvor borgerne skal udnytte egne ressourcer for at kunne bidrage mere til at håndtere deres liv, som er en naturlig følge af troen på deres muligheder. Man har så sandelig også forpligtet sig til at skabe indholdsrig og dannende beskæftigelse og samværstilbud.

Et andet tilbud forpligter sig til at være ungdommelig med masser af aktiviteter og liv, hvor en del af hverdagen foregår ude af huset; svømme- og vandaktiviteter, ridehold i skovene omkring Farum, friluftshold på mountainbike og sejlture på Øresund fra Svaneknoppen i Svanemøllebugten – den vilde sejllads, man sidder 5 cm. over vandkanten og ræser afsted, se dem når de kommer i havn, se saligheden i deres ansigter, og de røde vejrbitte kinder, fortæller Poul Anthonsen.

For Poul Anthonsen gælder det om at give de bedste tilbud til brugerne i de tilknyttede dagtilbud, at de får mulighed for at udvikle sig uanset deres handicap. Og så er det her, det kan blive til flere artikler for tager jeg rundturen i byen til hver af de fire aktiviteter, så åbner der sig en stor verden. Ud over hvad der lige er omtalt, så er der fotehold, kælderhold der handler om nærvær og samvær, vandrehold, tema- hold, miljøhold, kreativt hold, madhold, træværksted, opgavehold, sansehold og bevægelse, musik, turhold, kropsbevidsthed og meget mere.

Samskabelse handler også om, at inddrage brugerne i udviklingsarbejdet, f.eks. at brugerne har ret til at bidrage til udviklingen af de indsatser, som skal understøtte deres udvikling. Alle de aktiviteter, der er opremset her, er under indflydelse af brugerne - skal de fortsætte, skal der oprettes noget nyt m.m. På en måde kommer den årlige planlægning til at minde om det vi kender fra undervisning og uddannelse, der er forløb, evaluering m.m.

Samskabelse handler om samspillet mellem tilbud og bestyrelse, mellem brugere og pårørende, mellem disse og frivillige, og mellem tilbud og civilsamfundet. Her er man som bruger, pårørende, medarbejder og frivillig tæt på hinanden i det samarbejde, der er blevet mere forpligtende som samskabelse.

Åbenhed

Lavuk Stjernen har en hjemmeside. Meget i denne artikel har jeg hentet fra hjemmesiden, for Poul Anthonsen sad med sin iPad

Fortsættes side 15

og trykkede og pegede, når jeg spurgte. Jeg havde lyst til at anmelde hjemmesiden, fordi den var så enkel og alligevel så stopfuld af informationer. Skal en hjemmeside fungere skal den være op-to-date, det billede der blev taget under mødet, skal jeg inden jeg kommer hjem finde på min iPhone. Jeg slæbte også mange foldere med hjem, sjældent har jeg mødt en så stor og åben dokumentation.

Lavuk Stjernen

Center for Selvejende Dagtilbud

www.lavukstjernen.dk

Dagtilbud Borgervænget
Dagtilbud Strødamvej
Dagtilbud Sønder Fasanvej
Dagtilbud Lærkevej

Bananrøg i forårsllys

Melodigrandprix som musikteater på Fensmarkskolen

Af Lasse Rydberg

I år hvor Københavns nyeste specialskole Fensmarkskolen kan fejre sin 10-års fødselsdag, opfører man for niende gang sit årlige melodigrandprix, denne gang med forældre som tilskuere. Det er en stor glæde igen at opleve den store festforestilling på en specialskole, hvor skolereformen for et par år siden slukkede for alt det sjove*).

Det var et melodigrandprix-teater, elever og medarbejdere havde skabt, hvor performance og festen havde hovedrollerne. Og fest var det fra første grandprixfanfare til alle til sidst stod på scenen omkring skolens leder Jesper Clausen og soled sig i projektørenes lys og i forårssolen.

Skoleteater er en sårbar størrelse, der bæres af, at man øver sig, og at der er medarbejdere, der usynligt kan holde sammen på det man nu har øvet. Det sårbare kan man bruge som stof, ved at synliggøre det. Kan man ikke synge, kan man mime med overbevisning, kan man sungen, kan man give den et nyt univers. Man kan simpelthen give sin deltagelse en autoritet, og det er det, der lykkes her – det blev et rørende møde med børn i alle skolealdrer.

Det handler om at skabe en ramme for det eventyr, et skoleteater er for de med-

Fortsættes side 18

virkende, et rum der klæder dem på og gør dem troværdige i deres roller, og her spillede lyset en afgørende rolle. Man havde lagt scenen på langs ad gymnastiksalen, til den side hvor de højtliggende vinduer kastede forårslyset ind i rummet, der blev således spillet i modlys. Modlyset har en pointe, som sammen med bananrøgen, der blev brugt flittigt, og konfettiregnen bragte musikken og optræden ind i et rum, hvor alt ikke optræde som det var. Det var som en forestilling der enten foregik på en sky eller i en drømmeverden – det var et visuelt melodigrandprix.

Det blev børnenes dag om noget. Selv om jeg ved, at der var voksne, der holdt det hele sammen, så jeg det ikke. Ud over at bag tilskuerne stod en lærer og sufflerede ved hjælp af skilte med piktogrammer, en anden lærer, der sad blandt publikum, hjalp til med tegn, som man i første øjekast tolkede som begejstring – godt gået.

Sådan en skoledag, man har øvet sig på i ugevis, indeholder ny læring, der er vær-

difuld. Men den skaber hos eleverne en ny oplevelse at blive set, hørt og anerkendt – tænk på det maratonbifald, der fulgte hele forestillingen, fra den startede.

Lad mig til slut omtale de to store eller ældre elever, der var konferencier, som ved et rigtigt grandprix, de fremstod med en autoritet, der smittede af på forestillingen og gjorde den troværdig i sit eget eventyr, ikke mindst fordi et grandprix altid er velkomment på mange sprog, og de magtede at give en forestilling om det internationale, og give forestillingen sin retning.

*) Note

Redaktionen har måtte konstatere, at skole-reformen betød for mange skoler, at der ikke mere var ressourcer til større projekter som eks. at skabe musical o. lign. Men på nogle skoler, er der med baggrund i reformen, eller måske på trods af den skabt særlige arbejds-fællesskaber og rammer, hvor der er plads til netop det, som man kan omtale som det sjove. Fensmarkskolen er en sådan skole.

KIFUs dansehold giver en flot opvisning før generalforsamlingen.

Generalforsamling i LEV København

En reportage

Af Lasse Rydberg

Hvert andet år holder LEV København sin generalforsamling. I det år, der ikke afholdes generalforsamling, afholdes normalt et temamøde. Måske skulle man slå temamøde og generalforsamling sammen, for der er noget der tyder på, at langt flere medlemmer og interesserede møder frem, når et af tidens større emner indenfor handicappolitik og -forvaltning tages op til debat.

Generalforsamlingen lokkede med underholdning; KIFUs børnedansehold dan-

sede med stor koncentration og alvor som skabte begejstring og glæde. Man havde håbet, at dette indslag havde inspireret flere børnefamilier til at møde op. Man kan også slå fast, at maden, en fantasirig og meget velsmagende buffet var en belønning til dem, der kom. Og så var der en ekstra belønning i form af gratis lotteri, alle deltagere fik simpelthen et lod, og de tre

Fortsættes side 23

Birte Lynghøj, Jørn Jensen (dirigent), Daniele Pröschold, Annette-Marie Frimann Jensen og Eva Gjøe.

heldige blev belønnet med en kurv med et kulinarisk indhold.

Vi er i en tid, hvor der stilles spørgsmål til handicappede, der kan medvirke til at forringe deres livssituation. Så en forening som LEV er der mere brug for end for bare 15 år siden, hvor man nærmest kunne bruge en tidligere LO-formands afgangspremik, at den måske havde sejret ad helvede til. Udfordringerne nu er store, så det er problematisk at fremmødet, der skal styrke arbejdet, er beskedent.

Fremmødet kom til at inspirere debatten om foreningens arbejde, da man i beretningen efterlyste ideer og tiltag til at gøre LEV mere synlig. Man pegede på, at de velbesøgte debatmøder kunne styrkes og øges. At LEV tog initiativ til at skabe arrangementer eller kurser om f.eks. sorgarbejde for voksne udviklingshæmmede, som mister

deres forældre, eller hvad skal der ske med vores børn, når de ikke længere er børn og skal leve et liv som voksne. Formanden fortalte, at to medlemmer af bestyrelsen udgør et udadgående team, der besøger institutioner m.m. og fortæller om det at være forældre / pårørende til et barn med handicap, noget som også synliggør LEV. Mange ideer kom på bordet: Hvad med en gruppe børneforældre der formidler en facebookgruppe. Hvad med at styrke samarbejde med "diagnoseforeninger" og lave noget sammen? Hvad med en stor flot plakat om LEV København, der kunne hænges op, hvor forældre til småbørn med handicap kommer?

Bestyrelsen kaldte sig selv som medlem af det grå guld og mente hermed, at man

Fortsættes side 25

savnede børneforældre i arbejdet. Det er en gammel problemstilling, da man ved, at børnefamilier har ret meget at se til, og at der i øvrigt omkring børneinstitutioner er et fint demokratisk netværk. Men alligevel vil man se på, om LEV ikke kan gøre en lille forskel, når det gælder kontakt til småbørnsforældre.

Generalforsamlingens andre politiske temaer var børneområdet, livet på bostederne og sundhedspolitik, når det gælder voksne med udviklingshæmning. Bestyrelsens tiltag, som kan ses i forrige nr. af LEV København, blev mødt positivt.

Formanden og den samlede bestyrelse blev genvalgt og desuden forøget med to nye medlemmer: Eva Fryklung og Per Tennberg. 11 bestyrelsesmedlemmer lover for ikke kun en bred debat, men for at de mange personlige ressourcer kan bære foreningen igennem en tid, hvor velfærdssamfundet er under pres, ikke mindst for mennesker med handicap.

Som det sker på generalforsamlinger, hvor der er nok af alvorlige ting at tale om, så kan punktet eventuelt vise sig som en ventil for de kræfter, der er skabt af bekymringer. Jeg lader nedenstående citat fra generalforsamlingsreferater (der er skrevet af Birte Lynghøj) stå til eftertanke, for under dette punkt tages der ikke beslutninger:

”Medlem spurgte, om Københavns Kommune havde lukket specialskoler på grund af inklusion i folkeskolen. Det har man ikke, og det er bestyrelsens opfattelse, at man heller ikke vil gøre det.

Steen Stavngaard arbejder handicappolitisk med inklusion i Landsforeningen LEV og som medlem af Handicaprådet.

Medlemmerne og bestyrelsen talte om, at de nærede dybe bekymringer for det faglige niveau på specialskolerne. Lærerstillingler erstattes i vid udstrækning af pædagogstillinger o.a.

Medlem efterlyste information om botilbuddene, så det blev muligt for pårørende at vurdere tilbuddene i forhold til ens søn eller datter.

Flere andre medlemmer fortalte om Tilbudsportalen og henviste også til en snak med botilbudslederne eller et kig på bostedernes hjemmesider. Man kan også henvende sig til pårørenderådene.

Medlem fortalte om komplekst problem i forbindelse med lov om informeret samtykke og Statsforvaltningen. Dette afledte en større diskussion om værgemål og Statsforvaltningens håndtering og lange svartider.

LEV København vil gå videre til LEV med problematikken samt afholde en debataften om værgemål.”

Se vores
hjemmeside på
www.levkk.dk

NYT BOSTED

Bostedets smukke gårdhave.

Bosted for mennesker med udviklingshæmning i Ørestaden

Af Lasse Rydberg

Midt i Ørestadens nye attraktive bydel med universitet, kollegier, bankhovedsæde og eksperimenterende ny boligarkitektur ligger der en boligblok, der med sin arkitektur tilpasser sig bydelens modernitet. Den er nabo til Danmarks Radios nye store hovedsæde og er et bosted til mennesker med udviklingshæmning. Bostedet ligger midt i en helt ny bydel, som med Storkøbenhavns største koncertsal, universiteter, kollegier og attraktive boligbyggerier fremover vil rumme byens nye liv. Det er en meget heldig placering på meget kostbare byggegrunde, der signalerer, at det ikke skal hindre, at

der også dér kan være plads til mennesker med handicap.

Botilbuddet er et moderne boligbyggeri, der ikke udskiller sig med et udtryk som institution men tør vise sig frem med sin arkitektur; brudte linjer, altaner som hængende rum på facaden, sin åbenhed udadtil og kommer til at spille sammen med de øvrige boligbyggerier omkring sig.

Botilbuddet er en firelænget boligblok med en stor åben grøn gård, som man fra boliger i stueetagen har fri adgang til. På to

Fortsættes side 29

Jimmy viser stolt sin lejlighed frem.

af fløjene har man på taget indrettet store terrasser med udsigt over den nye bydel. Udefra ligner bygningen det, det er - en boligblok, selv om der egentlig kun er en indgang på et hjørne, det er ikke ukendt i ny boligarkitektur, der kan udnytte fordelene af at samle nogle fællesarealer og deres funktion samlet. Er man inde i huset lukker det sig om gården lidt klosteragtigt, og det er positivt ment – der er altså et samspil mellem en boligblok og et sted med et særligt indhold.

Boligblokken, som er bostedet, rummer 75 lyse halvstore etværelses lejligheder, til lige så mange mennesker med udviklingshæmning med tillige en autismediagnose eller som udviser en adfærd med autistiske træk. Det er en stor enhed, og den er derfor delt op i tre selvstændige botilbud. Bostedet hører under Center for Autisme og Specialpædagogik CAS. De tre botilbud hedder CAS 1, CAS 2 og CAS 3 – men

over indgangen har man med store grønne bogstaver skrevet: **Amagerfælled 199** – så det går jeg ud fra at stedet almindeligvis vil blive kaldt.

Man kan med rette spørge om det ikke er en stor enhed, men ser man på en sådan enhed i en bydel med store høje boligblokke, der rummer rigtig mange mennesker, så er 75 ikke så mange, og byggegrunde er der ikke mange af i København. Der er derfor god fornuft i at etablere tre selvstændige botilbud, som i øvrigt kan have glæde af de fællesarealer, der kan skabes på grund af husets størrelse, herunder antal af selvstændige boliger.

Når man går ind ad hovedindgangen kommer man ind i en stor café, der henvender sig til alle i huset, et fælles samlingspunkt, om man vil, men også et mødested for forskellige aktiviteter. Da jeg ankommer, er der tre beboere og et par medarbejdere

Fortsættes side 30

der har gang i et eller andet. I caféen mødes jeg med leder ad CAS 1 *Hanne Fjordvang* – det er klogt at gøre husets naturlige mødested til en café. Måske kan den en dag åbne sig mod bydelen og invitere den ind, måske kan den selv flytte ud og være fortovscafé.

Hanne Fjordvang, der leder et botilbud til 36 beboere, viser mig rundt. Først i central-køkkenet, hvor der laves mad til en stor del af beboerne. I dag har man travlt med ikke kun at lave dagens middag med laks, men forberede lørdagens middag (hvor køkkenet

er lukket) med en kaninret. Menuplanen er særdeles vigtig for beboerne. Hvert afsnit har sit eget køkken, hvor maden fra central-køkkenet kan opvarmes, eller hvor man selv kan lave mad i weekender, eller som man nu ønsker at indrette sig.

Stedet har sit eget lille dagtilbud til fem beboere, der er blinde eller stærkt svagsy-nede. Jeg besøger stedet, hvor hver af de fem brugere har deres eget lille rum. Dette tilbud kan jeg en anden gang vende tilbage til og skrive om.

Gården er et centralt rum, lidt klosteragtigt som jeg har oplevet det, haveagtig med sin egen duft og fred. Et rum der aldrig ville kunne skabes uden boligblokkens antal af lejligheder. Sammen med tagterrasserne er haven stedets helt særlige kvalitative væ-
rested.

Beboerne er i alle aldre fra 18 til 70 år. Fremover vil nye indflyttere formodentlig være yngre. Hanne Fjordvang viser mig et par af de seks afsnit som CAS 1 omfatter. Der bor 6 i hvert afsnit (en etage – eller del af etage). Hver har sin egen halvstore,

Fællesopholdsrummet med spiseafdeling og dagligstuen

Tagterrassen med udsigt over bydelen

lyse etværelses lejlighed med tekøkken (om man ønsker det), en skabsgang og et stort badeværelse. Lejlighederne ligger på begge sider af en bred midtergang, der i midten åbner sig til fællesarealer, køkken, opholdsstue og spiseafdeling, hvorfra lyset falder ind i gangen. Der er tale om en overskuelig verden – det kan have sine fordele. Men gangene virker på mig institutionsagtige og tager plads, der kunne indgå i lejlighederne eller til bedre arbejdspladser til personalet.

I hvert afsnit er der et vaskeri, beboerne kan benytte. Opholdsstuen og spiseafdelingen åbner sig ud mod gården eller byen med en stor altan, der næsten har karakter af terrasse, der er plads til alle beboere m.fl. Altan er et hængende rum med vægge og loft, kun åben på en side, som et dukkehus. Det gør altanen brugbar i længere tid på året.

Amagerfællesvej 199 rummer i en af sine tre CAS et særligt botilbud, der kaldes en skærmende afdeling, for beboerne der har behov for særligt opsyn, særlig indretning af bolig- og fællesarealer og særligt tilrettelagt specialpædagogisk tilbud. Jeg valgte ikke at anmode om at besøge dette botilbud. Men alene en omtale af Amagerfælled 199 løser denne særlige opgave.

Amagerfælled 199 blev taget i brug i 2011, så den er lidt over 4 år gammel. Men den er stadig som ny, midt i en bydel der fortsat er en stor byggeplads. Mange af beboerne kommer fra den nu nedlagte kæmpeinstitution Sundbyvang. Amagerfælledvej 199 er et stort spring fremad i bolig- og livsmuligheder.

LEVS AFTENTELEFON

– et nyt tilbud om en støttende samtale

**LEVs
aften-
telefon**

2851 5252

LEV udvider nu sine rådgivningstilbud med et nyt, nemlig LEVs aftentelefon. Her kan du få en støttende og afklarende samtale med tid til at komme ind på for eksempel en lidt vanskelig problemstilling, et dilemma – og dele eventuelle bekymringer. Tilbuddet bemannes af erfarne, frivillige kræfter.

Læs mere på: <http://www.lev.dk/nyheder/2015/oktober/levs-aftentelefon-et-nyt-tilbud-om-en-stoettende-samtale>

Københavns mesterskaberne i bordfodbold på UiU

Tekst og foto: Niels Wester-Andersen

Igen i år afholdt Uddannelses Center UiU Københavns mesterskaberne i bordfodbold. Det var et hæsbælende finalestævne mellem de fire deltagende skoler: UiU, Fensmarksskolen, Strandparks skolen og Ryparken. Forinden havde skolerne afholdt deres egne lokale turneringer, hvor de 4 bedste hold blev fundet og derefter sendt videre til finalestævnet.

Som tradition på UiU var kulisserne til Københavns mesterskaberne i orden. Deres multisal var igen lavet om til at give indtryk af et rigtigt boksestævne. Ét bord i midten, badet i lys i et ellers mørklagt lokale med musik, samt de to dommere som sports-

kommentatorer. En meget effektiv måde at holde fokus på.

UiU stillede op med de hidtil stærkeste hold. De talte blandt andre Ryparkens tidligere Københavns mester fra 2014, Adem, og sidste års Københavns mester Abdullahi, der ugen forinden vandt UiU Mesterskabet sammen med sin makker Shahbaz. Så de andre skoler var stillet over for en hård opgave, hvis det skulle lykkes at generobre pokalen fra UiU.

Man kan roligt sige, at stemningen var sat, da de to dommere fra UiU satte stævnet i gang med en åbningskamp mellem Ryparken og Fensmarksskolen. Alle støttet godt op af de medfølgende heppehold fra egne

Fortsættes side 34

skoler. Og der var da også mange flotte kampe undervejs, men specielt skal nævnes Team BT, med Mohammed og Skodran fra Ryparken og Østkyst Drengene, Hasnain og Wasim fra Fensmarksskolen. Hvor begge hold prøvede at komme meget bagud fra starten i en kamp, men hvor det lykkedes at kæmpe sig frem til en sejr på trods. Rigtigt flot klaret.

Da vi nåede frem til semifinalerne, stod det imidlertid klart, at holdene fra UiU var de mest dominerende. Og det endte da

også med, at 1. pladsen gik til Shahbaz og Abdullahi, 2. pladsen til Thomas og Lucas, og 3. pladsen til Adem og Daniel, alle hold fra UiU. Et stort tillykke til dem. Det var i øvrigt første gang i turneringens historie, at alle medaljer gik til den samme skole. Så man kunne godt forstå, at humøret var højt resten af dagen på UiU. Alt i alt et meget flot show og en rigtig god dag for alle deltagerne, der blev sluttet af med en sodavand og mad fra UiU's eget cafékøkken. Godt arrangement.

Medlemskontingent: sæt venligst X

☐ Årligt med blad	300 kr.	☐ Årligt med blad	150 kr.
☐ Årligt for par med blad	425 kr.	☐ Årligt for par med blad	225 kr.
☐ Årligt uden blad	175 kr.	☐ Årligt uden blad	75 kr.
☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.	☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.
☐ Årligt for forening med blad	800 kr.		
☐ Årligt abonnement	300 kr.		

Pensionist/studerende *)

☐ Årligt med blad	150 kr.
☐ Årligt for par med blad	225 kr.
☐ Årligt uden blad	75 kr.
☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.

Betal først, når girokortet modtages.**Firmamedlemskaber**

☐ Alm. med blad	800 kr.
☐ Guldmedlem med blad (pr. år)	5.000 kr.
- Et Guldmedlem får ret til at bruge LEVs logo samt at blive nævnt på LEVs hjemmeside.

Undertegnede ønsker at blive medlem af LEV København

*) Angiv her hvilket år du forventer at afslutte dit studie: _____

SKRIV VENLIGST MED BLOKBOGSTAVER:

Navn: _____

Evt. samlevers navn (parmedlemskab): _____

Adresse: _____

Postnummer: _____ By: _____

Telefon: _____ E-mail: _____

Landsforeningen LEV er interesseorganisationen, der siden 1952 har arbejdet for at forbedre udviklingshæmmedes vilkår.Landsforeningen LEV · Blekinge Boulevard 2 · 2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696 · Fax 3635 9697 · E-mail: lev@lev.dk · URL: www.lev.dk**HUSK
PORTO**Landsforeningen LEV
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup**Du kan også tilmelde dig på www.lev.dk**